

Provoz vodovodů a kanalizací v Babyloně – ohlédnutí za konferencí SOVAK ČR 2014

Miroslav Klos

Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK ČR) uspořádalo ve dnech 4. a 5. listopadu 2014 v Liberci konferenci „Provoz vodovodů a kanalizací“, která se tradičně konala pod záštitou Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

František Barák

V pořadí již dvanáctá konference se na den přesně po šesti letech vrátila do Liberce. Tentokrát se uskutečnila v hotelovém komplexu Babylon, který dostal svému jménu a připravil mnoha účastníkům překvapení v podobě blouzení po chodbách rozsáhlého areálu. O konferenci byl v oboru mimořádný zájem a někteří zájemci museli být odmítnuti z důvodu kapacity přednáškových sálů. Konference se zúčastnilo na 375 posluchačů, přednášejících i vystavovatelů. Poděkování patří vedle organizačního výboru i hlavním partnerům konference za finanční a organizační podporu.

Cílem konference byla výměna zkušeností, názorů, prezentace nových informací, postupů, technologií a výrobků mezi vlastníky vodohospodářské infrastruktury, provozovateli, výrobci,

dodavateli, vysokými školami i projektanty. Na programu bylo 37 přednášek ve dvou dnech a ve čtyřech sekcích. Úvodní sekce byla společná a tři odborné sekce – vodovodů, kanalizace a ekonomiky – byly pojaty jako samostatné bloky. To vše ve dvou jednacích dnech.

Konferenci oficiálně zahájil úvodním slovem předseda SOVAK ČR František Barák a hejtmán Libereckého kraje Martin Půta přivítal účastníky v Liberci.

První úvodní blok přednášek otevřel Pavel Punčochář z MZe na téma prioritních polutantů

ve vodách. V jeho příspěvku zazněla řada zajímavých informací z pohledu současného obsahu mikropolutantů (farmaka, pesticidy, parfémů, halucinogenní látky) ve vodách a hodnocení vod z hlediska dobrého ekologického stavu. Zmínil i problém výrazného snižování limitů a s tím souvisejícími nároky mimo jiné na vybavení laboratoří. Podrobně se zabýval i opatřeními k omezení zátěže vodních zdrojů a na příkladu Švýcarska zmínil možný přístup řešení této problematiky včetně ekonomických dopadů.

Po několika letech zavítal na konferenci Jan Kříž, tentokrát ve funkci náměstka ministra životního prostředí. Jeho přednáška se již tradičně zabývala financováním vodohospodářských projektů z OPŽP. Zabýval se nejen výsledky z končícího období OPŽP 2007–2013, ale informoval i o dosavadním projednávání návrhu OPŽP pro další programovací období 2014–2020. Zvláště tato část byla jistě pozorně sledována, neboť prezentoval základní principy, které budou uplatňovány v novém OPŽP, jako je například předvídatelnost v podobě zveřejněného plánu výzev, uplatnění větší důvěry v žadatele, a také vyšší důslednost při kontrole podmínek dotací. Zmínil rovněž, že v dalších letech bude umožněn i postup „stavba na klíč“ a také že budou vypracovány a zveřejněny katalogy špatných příkladů a vzorové dokumenty pro malé zakázky. Rovněž se zmínil o vývoji v rozhodování o regulaci sektoru, který by ovšem, bohužel, znamenal „dva světy“ v jednom sektoru – jeden pro žadatele v rámci OPŽP a ten druhý pro ty, kteří žádají o podporu nebudou.

Právě problematika regulace oboru vodovodů a kanalizací z pohledu vlastníků byla námětem pro přednášku spoluautorů Františka Bará-

Pavel Punčochář

Pavlína Kulhánková

Jan Kříž

ka a Jiřího Heřmana. Téma bylo prezentováno Jiřím Heřmanem velmi zajímavě a vrátilo se až do samotné podstaty a role regulace. Na francouzském a anglickém pojetí regulace vodohospodářských služeb pak autoři poukázali na možné rozdíly a přístupy, ze kterých si je možno vzít příklady pro náš obor. Zejména apel na zachování toho, v čem je obor silný a na potřebu zachovat roli vlastníků, nebylo možno v jeho vystoupení přeslechnout.

Problematicke regulace se věnovala i přednáška Pavlíny Kulhánkové, ředitelky odboru ekologie Ministerstva průmyslu a obchodu. Právě MPO připravuje pro jednání vlády „Návrh koncepčního řešení regulace cen ve vodárenství“, a to ve spolupráci s resorty financí, zemědělství, životního prostředí a dopravy. Uvedený návrh je připravován jako součást informace pro vládu ČR o stavu přípravy Dohody o partnerství a programů pro programové období 2014–2020 a v souvislosti s plněním Programového prohlášení vlády. Materiál je zpracováván variantně (současný stav regulace vs. ERÚ) a v současné době se dokončuje RIA.

Závěr úvodního bloku byl věnován příspěvkům pocházejícím z právní komise SOVAK ČR. První přednáška se věnovala věcným břemenům v souvislosti s umístěním vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu a přednesl ji Josef Fiala. Druhou přednášku přednesla Radka Němcová a byla na téma odběratelských smluv, jejichž úprava byla od 1. 1. 2014 změněna novelou zákona o VaK a novým občanským zákoníkem. Bylo možno vidět, že i právní téma, pokud je s citem předneseno i pro nepravvníky, může vyvolat velký zájem, možná také proto, že praktický život přináší spoustu překvapení při aplikaci práva. Příkladem toho pak byla následná diskuse a výměna názorů mezi Radkou Němcovou a Pavlem Punčochářem ve věci znění odběratelské smlouvy, přičemž Radka Němcová hájila názor a zájem provozní společnosti a Pavel Punčochář stál tentokrát na straně nespokojeného odběratele.

Další program konference byl členěn do odborných sekcí ve dvou přednáškových sálech. Jako obvykle při podobných akcích bylo obtížné být na dvou místech najednou. V úterý tak vedle sebe soutěžily o přízeň účastníků sekce vodárenská a sekce kanalizační a ve středu pak proti sobě stály sekce vodovodní a ekonomická.

Z hlediska počtu přednášek byla na konferenci dominantní sekce vodovodů. Střídaly se prezentace s různým zaměřením, některé byly více metodické s obecnými závěry, některé prezentovaly zkušenosti provozovatelů při řešení konkrétních projektů a samozřejmě nechyběly i prezentace nových postupů, materiálů, metod či výrobků. Velmi zajímavá byla přednáška Zdeňky Svitákové (DHI), Pavly Finfrlové (VaK Hradec Králové) a Tomáše Metelky (DHI) s názvem „Řešení možnosti adaptace vodovodních systémů v důsledku klimatických změn“. Uvedené příklady a závěry z nich by nás měly vést k zamyšlení, zda opravdu nenastal čas se zabývat i vlivy, které působí na urbanizovaná území, v nichž žije většina obyvatel České republiky.

Velmi zajímavé byly i přednášky zaměřené na kvalitu pitné vody nebo kvalitu vody surové vody pro úpravárenské účely. Mezi tyto prezentace patří zejména ta Františka Kožíška, který tradičně přesvědčivým způsobem hovořil na téma „Distribuce pitné vody bez zbytkové chemické dezinfekce“. Dal odborné veřejnosti podnět k zamyšlení o ukončení používání chloru při dezinfekci pitné vody. Toto téma dále rozvedl Tomáš Žitný (VaK Mladá Boleslav) prezentací praktických zkušeností provo-

zovatele s ukončením chemické dezinfekce, a to na základě reakcí zákazníkům na pach a chuť pitné vody.

Legislativní vývoj v oblasti kvality pitných vod z hlediska relevantních a nerelevantních metabolitů prezentovala Radka Hušková (PVK). Do kategorie prezentací na téma „technologie pitných vod“ se zařadila i prezentace Marka Lišky na téma „Výskyt pesticidních látek v povrchových vodách v povodí vodárenských zdrojů“.

Nové přístupy v nasazování „smart“ měřidel v sektoru vodovodů a kanalizací a přínosy pro provozní společnost i zákazníky uvedli Ondřej Beneš (Veolia Voda ČR) a Petr Sýkora (PVK) v prezentaci „Smart metering – quo vadis?“ Zdá se, že vývoj legislativy, ale hlavně zájem odběratelů zřejmě povede k nasazování chytrých měření do praxe. Nové technologie či postupy v podobě GIS aplikací, integrace informačních systémů anebo zavádění informačních technologií pak v podobném duchu prezentovali i další přednášející – Adriana Bednaříková (SmVaK), Jan Závěský a Petr Kocourek (PVK) a rovněž Jiří Lipold (ČEVAK). Integrované informační systémy se tak stávají nástrojem pro další zlepšování úrovně preventivní údržby a také ke zvyšování zákaznické spokojenosti s poskytovanými službami. Praktické poznatky provozovatelů z různých projektů s přenositelnými zkušenostmi prezentovali například Soňa Beyblová a František Fedor (SČVK), Pavel Viščor (BVK), Jan Ručka (VUT Brno) a Milan Přinosil (BVK) a Zdeněk Jaroš (VAS). Zajímavé byly i tradiční prezentace výrobců či dodavatelů pro oblast vodovodů, jako například Jiří Guth (TITAN METALPLAST) a Juraj Barborik (Saint Gobain PAM CZ). Tyto prezentace ukázaly nové možnosti při navrhování, realizaci a provozování vodovodních systémů. V metodické oblasti ztrát vody zaujala účastníky přednáška Ivy Čihákové (ČVUT) a Evy Radkovské (PVK) na téma definování a vykazování vlastní spotřeby a ostatní nefakturované vody.

Rovněž prezentace v sekci kanalizace nabídly účastníkům řadu podnětných a užitečných informací. První v řadě byla prezentace nového „Generelu odvodnění města Ostravy“ od autorů Petra Michalčíka (OVAK) a Sergeje Gorbunova (Koneko). Účastníci byli seznámeni s víceletým

úsilím zpracovatelů generelu od průzkumných prací, stavbě modelu, začleněním údajů o producentech ze zákaznického systému OVAK, včetně vyhodnocení podílu balastních vod a s identifikací míst, kde mohou vznikat sedimenty. Nový generel tak umožňuje řešit výhledový stav a optimalizovat odvodnění území z různých hledisek.

Jana Šenkapoulová (VAS) prezentovala zkušenosti provozovatele při přípravě vodohospodářských staveb z pohledu zákona o veřejných zakázkách. Snaha vlastníků, provozovatelů a rovněž i projektantů o specifikaci

technických podmínek při obstarávání staveb je většinou omezena zadávacími předpisy. Cenné bylo srovnání „technických standardů“ a „technických podmínek“ podle ZVZ, pojednání o rizicích při výběru nejnižší nabídky a nechybělo ani doporučení na úpravu legislativních požadavků.

Pohled do zákoutí pražské stokové sítě nabídli autoři Michal Dolejš, Dušan Záhrobský a Jan Bernát (PVK) v příspěvku „Systematický průzkum stok a objektů pražské stokové sítě se zvýšeným hydraulickým zatížením“. Výsledky systematického průzkumu kanalizační sítě jsou

mj. i podkladem pro střednědobé plánování, ale zejména slouží pro návrh postupů a technologií při obnově. Uvedení praktických příkladů, včetně fotografií, vždy vděčně dokreslí zejména složitost provozování rozsáhlých kanalizačních systémů.

Příspěvek „Současnost a budoucnost provozu retenční nádrže Jeneweinova“ od autorů Vladimíra Habra, Jiřího Ježka a Radka Helebrandta (BVK) se vedle technického popisu a způsobu provozování zabýval i budoucí možností retenční nádrže jako komponentu ambiciózního projektu řízení stokové sítě v reálném čase.

Pohled na nakládání s odpady vzniklými při provozování veřejné kanalizace představila Světlana Plášilová (SČVK) ve stejnojmenné prezentaci, ve které rovněž poukázala na určitá legislativní úskalí v této oblasti.

Řada zajímavých a praktických informací zazněla i v prezentacích Štěpána Leitnera (TRASKO) na téma „Oprava napojení přípojek bezvzduškovou technologií“, Rostislava Nidla (Poklopsystém) s názvem „Zabezpečení vstupů do kanalizační sítě“ a Přemysla Kratochvíla (Radeton), který prezentoval rychlou kontrolu kanalizačních řadů v podobě „jednomužné“ kamery.

Sekce ekonomiky opět přilákala tolik účastníků, že v některých chvílích se jen těžko hledalo místo k sednutí. Ze zaměření příspěvků, nejen čistě ekonomických, ale i právních, bylo zřejmé, že volba témat vystihuje to, čím obor zrovna žije.

Zdenka Tesařová (Ministerstvo financí) provedla účastníky novelizací legislativy týkající se problematiky daně z nabytí nemovitých věcí formou úplatného nabytí vodohospodářského majetku. Pozornost rovněž vzbudila přednáška Ludmily Žaludové (právní komise SOVAK ČR) na téma provozně souvisejících vodovodů a kanalizací v souvislosti s novelou zákona o VaK s účinností od 1. 1. 2014. Právní exkurz do problematiky opět ukázal, jak je obtížné aplikovat právo do praktického života a je zřejmé, že toto téma jen tak hned nezmizí z programů i příštích konferencí.

Zejména ekonomové ocenili prezentaci Alběna Dobeše (SmVaK) na téma „Dopad novely vyhlášky k zákonu VaK do druhového členění nákladů v kalkulacích regulovaných cen“. Prezentace byla sice plná čísel, nicméně závěr na modelovém příkladu byl jasný a srozumitelný a velmi cenná byla i jeho neformální doporučení.

Rovněž problematika plánů financování obnovy tradičně přilákala pozornost účastníků. Praktické zkušenosti z realizace a přípravy pro

jeho aktualizaci nabídl David Votava (SVS). Přednášející uvedli ve své prezentaci řadu doporučení metodického či praktického významu a znovu zdůraznili odpovědnost vlastníka za obnovu infrastrukturálního majetku, avšak s citem pro růst vodného a stočného, který s touto obnovou souvisí.

Odborná veřejnost rovněž čekala na prezentaci Jakuba Němce (SFŽP) s názvem „Nový přístup při administraci a kontrole projektů OPŽP“. Nebylo v sále snad jediného posluchače, který nemá či neměl co do činění s implementací OPŽP 2007–2013 a s tím spojenou administrativou. Vedle jeho prezentace nových přístupů zazněl i apel na aktivní přístup všech zainteresovaných subjektů při končícím i začínajícím programovém období evropských fondů.

Benchmarkingové téma Antonína Raizla (EY ČR) s názvem „Měření efektivity provozování – předpoklady, data, modely“ shrnulo dosavadní stav, vývoj a cíle benchmarkingu a i v tomto případě bylo spojeno s určitým emotivním apelem na možnosti jeho využívání.

Ekonomická témata byla zakončena prezentací Zuzany Opršalové (ORTEX) s názvem „Controlling ve vodohospodářské společnosti – požehnání nebo prokletí?“. Představila softwarovou podporu pro kalkulační systémy hlavních činností i regulovaných i neregulovaných činností a dotkla se přirozeně i taktik a simulace variant firemních plánů.

Společenský večer se opět stal příležitostí k neformálním diskusím, setkáváním se starými známými i navazováním nových profesionálních přátelství. Bylo poznat, že účastníci si mají stále co říci, jak v odborné, tak i neformální rovině. Večer zpestřila dvě vystoupení spojená s ženskými půvaby a ladností pohybu. Prvním byla přehlídka dámského prádla spolu s jabloneckou bižuterií a při druhém diváci mohli ocenit pohybové kreace dvou artistek. Celovečerní hudební doprovod pak spolehlivě plnil taneční parket.

V průběhu společenského večer došlo i na tradiční vyhlášení ceny Vodník roku – jako poděkování představenstva SOVAK ČR za dlouhole-

tu mimořádně úspěšnou a příkladnou reprezentaci vodárenského oboru. Tentokrát byli keramickými plastikami vodníka oceněni: Radka Hušková (PVK), Pavel Punčochář (MZe) a Karel Blažek (SčVK).

Pro zájemce byla na závěr konference zorganizována exkurze na ČOV Liberec.

Vybrané příspěvky z konference Provoz vodovodů a kanalizací budou postupně otištěny v časopise Sovak.

*Ing. Miroslav Klos
VRV, a. s.
e-mail: klos@vrv.cz*